

צדקה נחמה למה צדיקה

צדיקה, בלשון המקרא, אינו תואר לאדם המבין בקבלה, ניתן ברכות או כותב קמ"צות;

צדיק בא מהשורש צדק, שפירושו לתת לכל אדם את מה שמגיע לו, לתת שכר לטובים ועונש לרעים: "הצדיק באנשים הוא הנותן לכל דבר את המגיע לו" (רמב"ם, מורה נבוכים א ל"ד; ראו גם כוזרי ג ג-ה).

ישנן דוגמת שונות של צדיקים - אלה היואגים רק לצדק של עצמם, ואלה שדואגים לצדק של כל החברה:

צדיק בדרכה נמוכה דואג לצדק בסביבתו הקרובה - לוקח לעצמו רק את מה שמגיע לו, ואינו לוקח מהזולת את מה שמגיע לזולת. בבית המשפט, צדיק הוא הצד הצודק - בין אם הוא התובע (שהרי הוא לא יתבע אדם למשפט אלא-אם-כן זה מגיע לו), ובין אם הוא הנתבע (שהרי, הוא לא פוגע באנשים ולכן אין הצדקה לתבעו למשפט) צדיק בדרכה גבוהה משתדל לתת לכל אדם ואדם בעולם את המגיע לו, כלומר, נאבק באופן פעיל כדי שהצדק יצא לאור.

צדיקים וניסיונות

זוהנה זה עשוי כדי לתת שכר טוב יותר לצדיקים המתחזקים באמונתם. כי אי אפשר לשום אדם לעמוד על בוריים של הדברים שהקב"ה עושה עמו וכו'. עד שהלב סוער מאד ברוב מחשבותיו ושרעפיו בקרבו. אבל מי שהוא נאמן לה; צריך שיתקע יתד אמונתו חזק כל ימוט, לדעת שכל מעשי ה'; יהיה באיזה דרך שיהיה, ישר ונאמן הוא ודאי, ואין עוולה ח"ו. ולא כרשעים שהיו אומרים לא יתכן דרך ה'" (יתחזקאל יח, כה) וכו'. ואז ייקרא [אותו האדם] תמים ממש" עכ"ל.

בתן את עצמך!

1. האם תהיה מוכן לכתוב את הבסט-סלר הבא, כאשר ידוע לך מראש כי תאלץ לפרסמו תחת פסבדון, ולא לספר לאיש, לרבות לא לבני משפחתך וחברייך הטובים, כי אתה הסופר האלמוני?
2. האם תהיה מוכן להיות יועצו הסודי האישי של נשיא ארה"ב, כאשר הקשר בינכם יתנהל בתכתובת אימיילים חשאית. הוא עצמו לעולם לא ידע את זהותך, ולך יהיה אסור לשתף בתכתובת או לספר על התכתובת, לאף אחד אחר?
3. האם תהיה מוכן לגלות תגלית מדעית מרעושה או תרופה חדשנית למחלה חשוכת מרפא, אך להעניק למדען אחר את הקרדיט עליה?

אחת הזרקות הגבוהות ביהדות היא זרקה של "צדיק נסתר". בכל דור, כך מספרים, ישנם ל"ו (36) צדיקים נסתרים בזכות העולם ממשיך להתקיים. צדיקים רגילים יש הרבה, אבל צדיקים נסתרים יש רק ל"ו. צדיק נסתר הוא לאו-דווקא אדם שמקיים מצוות טוב יותר או הרבה יותר מצדיק גלוי, צדיק גלוי וצדיק נסתר יכולים להיות באותה רמת לימוד תורה וקיום מצוות, אלא שהצדיק הנסתר ויתר על הקרדיט.

יצאת

צדיקה!

בהמת יוסף הצדיק

נקין כל דמויות המקרא הוא סמל ה"צדיק". רק הוא - לא אחיו, אזול, זקניו - נקרא על-ידי חז"ל בקציעות "צדיק", משום שהוא היה סמל של אדם כנוח וזקן בנאמנות בהק"ה, ככל מצב שיהיה.

יוסף ותואר במקרא כדמות ייחודית בעלת אופי יוצא דופן. את שנות נחרותו לא זכה לעלות בצוותא עם אחיו ואחיו הקדושים, עזר בהיותו נער צעיר, בן שבע-עשרה, הוצא דעל כורחו מקיפת אחיו אלהז ומארכז ומודעתו והורחק למקום זר ומנוכר, ארץ מצרים. למרות שאנשי מצרים היו רעים ומקולקלים - "שטופי זימה", "ערות הארץ", וליוסף היו ניסיונות קשים ומרים, פיתויים וכזומה, הוא התמודד כנאבק בהצלחה ונשאר קדוש וטהור, גאה ביהדותו. גם בהיותו במצב רעזיה כדית האסורית, הוא נשאר יהודי גאה, והוא הצהיר בפני האסירים: איש עברי אנכי! "גנוז גונתי מארץ העצריים!" זסופו של דבר התהפך ממצב מקצה לקצה, ומעמד שפל ונחות הוא זינק מעלה לתפקיד רם ביותר - מלך כפואל על כל ארץ מצרים, "מושל ככיפה", ו"רק הכסא (פרעה) אגדל מוק". למרות העוצמה, השלטון והשפעה, הוא לא שכח את צור מחצבתו ואת דמות אחיו ותורתו, "נראית לו דמות דיוקנו של אחיו", והוא המשיך בדרכי אבותיו הקדושים, וזכר את דבריהם ותורתם וזסופו של דבר הוא התאחד עם אחיו ואחיו "ולבו שלם עימהם", "וינשק לכל אחיו". כל כך הרבה תהפוכות, ניסיונות ופיתויים עזרו עליו ואמר ככואל, לכן הוא החזיר מלך דמויות המקרא, האלות השטטים, שזכה להיקרא דרך-קצה לדורות על ידי חזקינו ז"ל: "יוסף הצדיק".

בתן את עצמך!

1. האם תהיה מוכן לכתוב את הבסט-סלר הבא, כאשר ידוע לך מראש כי תאלץ לפרסמו תחת פסבדון, ולא לספר לאיש, לרבות לא לבני משפחתך וחברייך הטובים, כי אתה הסופר האלמוני?
2. האם תהיה מוכן להיות יועצו הסודי האישי של נשיא ארה"ב, כאשר הקשר בינכם יתנהל בתכתובת אימיילים חשאית. הוא עצמו לעולם לא ידע את זהותך, ולך יהיה אסור לשתף בתכתובת או לספר על התכתובת, לאף אחד אחר?
3. האם תהיה מוכן לגלות תגלית מדעית מרעושה או תרופה חדשנית למחלה חשוכת מרפא, אך להעניק למדען אחר את הקרדיט עליה?

אחת הזרקות הגבוהות ביהדות היא זרקה של "צדיק נסתר". בכל דור, כך מספרים, ישנם ל"ו (36) צדיקים נסתרים בזכות העולם ממשיך להתקיים. צדיקים רגילים יש הרבה, אבל צדיקים נסתרים יש רק ל"ו. צדיק נסתר הוא לאו-דווקא אדם שמקיים מצוות טוב יותר או הרבה יותר מצדיק גלוי, צדיק גלוי וצדיק נסתר יכולים להיות באותה רמת לימוד תורה וקיום מצוות, אלא שהצדיק הנסתר ויתר על הקרדיט.